

Інструменти та методи стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності в Китаї

У статті наведені результати дослідження процесу стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності в Китаї. Розглянуто механізм залучення іноземних інвестицій в економіку країни, і зокрема у спеціальні економічні зони.

Ключові слова: іноземні інвестиції, методи стимулювання інвестиційної діяльності, розподіл і виведення прибутку за кордон, спеціальні економічні зони.

В статье приведены результаты исследования процесса стимулирования инвестиционной и инновационной деятельности в Китае. Рассмотрен механизм привлечения иностранных инвестиций в экономику страны, и в частности в специальные экономические зоны.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, методы стимулирования инвестиционной деятельности, распределение и выведение прибыли за границу, специальные экономические зоны.

In this article the results of investigation of stimulating investment and innovation in China. The mechanism of attracting foreign investment into the economy, particularly in special economic zones.

Keywords: foreign investments, methods of stimulating investment activity, distribution and excretion of profits abroad, special economic zones.

Постановка проблеми. Іноземні інвестиції в Китаї являються одним із найважливіших факторів економічного розвитку, про що свідчать темпи економічного зростання. Китай на сьогодні є світовим лідером по залученню іноземного капіталу. Стимулюючи потік іноземного капіталу, китайський уряд проводить активну роботу по моделюванню законодавчої бази у відношенні іноземних інвестицій.

Метою даної роботи являється розгляд методів стимулювання інвестиційної діяльності в Китаї.

Виклад основного матеріалу. Уряд Китайської Народної Республіки розробив низку методів створення сприятливого інвестиційного клімату. Загальнодержавними методами стимулювання інвестиційної діяльності в Китаї являються податкові пільги, бартерна торгівля, компенсаційна торгівля, зниження або звільнення від сплати мита, повернення податку на додану вартість.

Іноземні інвестори можуть вкладати у підприємства на території Китаю капітал у вигляді грошей, матеріальних ресурсів, права на промислове виробництво і права на використання земельних ділянок. Іноземний інвестор має право

вивести отриманий прибуток за кордон після сплати всіх податків і здійснення ним відрахувань у фонди підприємства, що передбачені китайським законодавством.

Основною формою розподілення прибутку в Китаї являється виплата дивідендів. Китайський уряд заохочує такий спосіб розподілу прибутку як реінвестування, однією з форм якого являється збільшення статутного капіталу підприємства [1].

У Китаї налагоджена особлива система митного контролю, розрахована на роботу із великою кількістю товарів. Експортуючи або імпортуючи товар, відправник або отримувач може як самостійно здійснювати митне оформлення, тобто сплачувати мито і оформляти, пов'язані з даною процедурою документи, так і довіряти оформлення документів спеціальній, зареєстрованій в Митному управлінні Китаю організації.

Спеціальні економічні зони (СЕЗ) як окремі економіко-адміністративні утворення стали одним із аспектів політики залучення іноземного капіталу у Китаї. До китайських видів СЕЗ належать: зони економічного і технологічного розвитку, високотехнологічні промислові зони розвитку, зони вільної торгівлі, прикордонна зона економічного співробітництва, зона експортної обробки. В цих зонах дозволена діяльність іноземних банківських установ, спільних китайсько-іноземних банків, ділова активність яких охоплює прийом внесків, надання кредитів і здійснення капіталовкладень в національній і іноземній валютах, переказ іноземної валюти в зоні й з них, розрахункове обслуговування зовнішньої торгівлі тощо. У спеціальних економічних зонах діє спрощений порядок оформлення в'їзду і виїзду з Китаю.

До 2008 року підприємства з іноземним капіталом, які діяли у спеціальних економічних зонах, могли скористатися спеціальним податковим режимом, який передбачав податкові пільги та поступки з податку на прибуток: зниження ставки податку на прибуток та податкові канікули. Проте, ці стимули були скасовані у відповідності з новим Законом КНР «Про податок на прибуток підприємств». Підприємства з іноземними інвестиціями, які були створені раніше і які в даний час користуються більш низькою ставкою податку на прибуток, мають право на поступове збільшення податку в розмірі 25% протягом п'яти років починаючи з 2008 року. Невикористані податкові канікули підприємств з іноземними інвестиціями, створених до дати прийняття нового закону, залишаються в силі до закінчення терміну дії податкових пільг. Якщо податкові канікули ще не почались через податкові втрати, вони вважаються розпочатими в 2008 році [2].

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

З 1 січня 2008 року встановлений єдиний податок на прибуток у розмірі 25% для підприємств китайського та іноземного походження [6]. Китай у цілому відмовився від податкових пільг за місцем реєстрації і знаходження підприємств. Натомість основний акцент ставиться на галузеву належність підприємства не залежно від його розташування. Право на отримання податкових пільг по податку на прибуток підприємств мають як підприємства китайського, так і іноземного капіталу. Крім того, підприємства можуть скористатися і іншими видами податкових пільг:

1. Інвестиційний податковий кредит у розмірі 10% від витрат на встановлення обладнання для захисту навколишнього середовища, енергетики, водних ресурсів і безпеки.

2. Зниження ставки мита або звільнення від сплати мита. Пільгові митні збори в Китаї застосовуються до товарів, що імпортуються та які вироблені в країнах і територіях, що заключили з Китаєм угоду про взаємне пільгове оподаткування. Звільнення від сплати митних зборів і податку на додану вартість на імпорт надається на машини і обладнання, що ввозяться на підприємства, якщо проект визнається як рекомендований згідно з «Каталогом галузей для іноземних інвестицій».

3. Повернення податку на додану вартість. Цими пільгами користуються як китайські, так і іноземні компанії, які мають право на експорт.

4. Звільнення від сплати податку на бізнес. З метою стимулювання науково-технічного прогресу, доходи, отримані від передачі технологій, розвитку технологій, технічної консультації та технічних послуг звільняються від податку на бізнес, якщо дані проекти відповідають певним критеріям.

5. Звільнення і зниження від сплати податку на прибуток підприємств. Не обкладаються податком на прибуток підприємств такі доходи: а) відсотки, що надійшли за держав-

ними облігаціями; б) дивіденди і доход від інвестицій в акціонерний капітал.

Дрібні і малорентабельні підприємства мають право на понижену ставку податку на прибуток у розмірі 20%.

Нові високотехнологічні підприємства мають право на понижену ставку податку на прибуток у розмірі 15%.

Пільговою ставкою податку на прибуток обкладається дохід, отриманий від таких видів проектів:

- проекти сільського господарства, лісового господарства, скотарства і риболовства;
- інфраструктурні проекти, що підтримуються китайським урядом;
- проекти охорони навколишнього середовища і/або енергії, водних ресурсів;
- проекти передачі технологій.

За наявності у підприємства необхідності провести прискорену амортизацію основних засобів у зв'язку з технічним розвитком або по іншій причині, допускається скорочення строку амортизації або застосування прискореної амортизації.

Сума капіталовкладень підприємства в придбання спеціального обладнання з метою охорони навколишнього середовища, енергозбереження, водозбереження та безпеки виробництва може бути зарахована при сплаті податку на прибуток у відповідності з встановленим нормативами відсотком [2].

Висновки

Отже починаючи з початку реформ, в 1978 році, темп економічного зростання Китаю становив у середньому дев'ять відсотків щорічно (див. табл.). Близько сорока відсотків цього зростання являється результатом збільшення капітальних товарів [3].

Зростання реального ВВП та інфляція в Китаї

Рік	Зростання реального ВВП, %	Темп інфляції, %
1991	9	3
1992	14	6
1993	14	15
1994	13	24
1995	11	17
1996	10	8
1997	9	3
1998	8	-1
1999	7	-1
2000	8	1
2001	7	1
2002	8	-1
2003	10	1
2004	10	4
2005	10	2
2006	11	2
2007	11	5
2008	10	6
2009	9	0

Джерело: [4, 5].

Література

1. Закони Китаю та право КНР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.uglc.ru>
2. Doing Business and Investing in China [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://download.pwc.com/ie/pubs/PwC-Doing-Business-and-Investing-in-China.pdf>
3. Макконнел К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: В 2 т. Т. II: Пер. 16-го англ. изд. – М.: ИНФРА-М, 2007. – XXVIII, 514 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://highered-](http://highered.mcgraw-hill.com/sites/dl/free/0072819359/124314/WebChapter40.pdf)

[red.mcgraw-hill.com/sites/dl/free/0072819359/124314/WebChapter40.pdf](http://highered.mcgraw-hill.com/sites/dl/free/0072819359/124314/WebChapter40.pdf)

4. Зростання ВВП в Китаї 1952–2009 [Електронний ресурс]. – GDP growth in China 1952–2009. – Режим доступу: <http://www.chinability.com/GDP.htm>

5. Інфляція, середні споживчі ціни [Електронний ресурс]. – Inflation, average consumer prices. – Режим доступу: <http://www.indexmundi.com/china/inf>

6. 34. Законодавство Китаю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chinalawinfo.ru>

P.E. УМЕРОВ,

Аналіз зарубіжного досвіду інвестування інноваційного розвитку малого і середнього бізнесу

У статті викладено результати дослідження у сфері інвестування інноваційного розвитку малого і середнього бізнесу, проаналізовано зарубіжний досвід інвестування та визначено роль венчурного капіталу в реалізації найбільших науково-технічних нововведень у світовій практиці.

Ключові слова: венчурний капітал, науково-технічні нововведення, інвестиційні ризики, венчурний бізнес, інноваційний процес, наукомісткі фірми.

В статье изложены результаты исследования в сфере инвестирования инновационного развития малого и среднего бизнеса, проанализирован зарубежный опыт инвестирования и определена роль венчурного капитала в реализации крупнейших научных-технических нововведений в мировой практике.

Ключевые слова: венчурный капитал, научно-технические нововведения, инвестиционные риски, венчурный бизнес, инновационный процесс, наукоемкие фирмы.

In the article research results are expounded in the field of investing of innovative development of small and middle business, foreign experience of investing, and certainly role of venture capital, is analysed in realization of most scientific and technical innovations in world practice.

Keywords Venture capital, scientific and technical innovations, investment risks, venture business, innovative process, innovations firms.

Постановка проблеми. Венчурний капітал зіграв у другій половині XX століття найважливішу роль у реалізації найбільших науково-технічних нововведень в області мікроелектроніки, обчислювальної техніки, інформатики, біотехнології, в інших наукомістких галузях виробництва. Тож не випадково розвитку венчурного бізнесу активно сприяють

державні органи ряду провідних індустріальних країн. Вони виходять при цьому з необхідності підвищення конкурентоспроможності національної промисловості в умовах загострення суперництва на світовому ринку. Чималу роль грає і турбота про підтримку рівня зайнятості населення, в тому числі через створення нових робочих місць у малому бізнесі.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Результати цілеспрямованого державного втручання у названі області простежуються на прикладі країн Західної Європи, що до початку 80-х років помітно відставали від США по сумарному обсягу акумульованого з різних джерел і працюючого на економіку венчурного капіталу, а вже в 1991 році разом узяті не тільки наздогнали, а й обійшли американців.

Основною проблемою венчурного бізнесу є високий ступінь ризику при здійсненні венчурного проекту. Перед здійсненням проекту необхідно оцінити можливі інноваційні втрати.

Мета статті – викласти результати дослідження у сфері інвестування інноваційного розвитку малого і середнього бізнесу, проаналізувати зарубіжний досвід інвестування та визначити роль венчурного капіталу в реалізації найбільших науково-технічних нововведень у світовій практиці.

Виклад основного матеріалу. У США практика венчурної організації інноваційної діяльності почалася із середини 70-х років. У даний час спостерігається друга хвиля «венчурного буму». Компанія General Electric, наприклад, має 30 венчурних підприємств, що діють у різних стратегічних зонах господарювання, загальний фонд яких становить \$100 млн. Фірма Херох створила в 1989 році венчурне відділення Херох Technology Ventures з фондом \$30 млн., куди можуть звертатися групи інженерів чи інших функціональних службовців для одержання підтримки своїх незалежних інноваційно-технологічних проектів [8]. Якщо проект є життєздатним, з венчурного фонду виділяють кошти на його реаліза-